כח א מיי׳ פ״ט מהל׳ שכירות הלכה ד ועיין בהשגות ובמגיד משנה שם עמ״ש טוש״ע מ״מ סי׳ שג סעיף ה:

כט ב מיי׳ פ״ח מהל׳ מכירה הלכה ג סמג עשין פב טוש״ע מ״מ סי׳ קמ סעיף י:

ל ג שם בהג״ה:

לא ד מיי׳ פי״ט מהל׳ מלוה ולוה הל׳ ו סמג עשין לה טוש״ע מ״מ סי׳ קכ סעיף ג:

לב ה מיי׳ פ״מ מהל׳ מכירה הל׳ ב סמג עשין פב טוש״ע מ״מ סי׳ קמ סעיף י:

לג ו מיי׳ פ״ש מהלכות מקח ממון הלכה ב ופ״א שם הלכה י סמג עשין סו טוש״ע מ״מ סי׳ שפט סעיף ב וסי׳ תיט סעיף ג:

לד ז ח מיי׳ פ״מ מהל׳ מכירה הל׳ ו סמג עשין פב טוש״ע מ״מ סי׳ קמ סעיף י:

ט [טוש״ע מ״מ סי׳ עד סעיף ד]:

לה י מיי׳ שם הל׳ ג טוש״ע מ״מ סי׳ קמ סעיף יג:

רב פליג עליה בחדא. ומ״ת בפ׳ הגוזל קמא (ב״ק קב. ושם) לתמר דהלכה כמתני׳ דכל המשנה ידו על התחתונה משום דמני לה בהדי הלכתא פסיקתא דכל החוזר בו והלך אין הלכה כהך דכל החוזר בו (ג) ומתמת הלכה כרב דפליג עליה וי״ל דהתם סבר כמיבעית אימא דהכא דשפיל סבר רב כמתני׳ דכל החוזר מ״ג כיון דתנא להו תנא גבי הלכתא פסיקתא הם כן סבר התנא דהכי הלכתא דכל המשנה ידו על התחתונה ונראי דבהיפוך דכל החוזר אין הלכה מ״מ ההיא דכל המשנה היא הלכה דלא משכחת לה אמומא דפליג עליה(ד): **לא יהא אלא בע״ח.** אבל מזיבורית לא קשה ליה דכי נמי הוי כבע״ח מוקמוה מלוה״ת דהוי מזיבורית דהכא לא שייך נעילת לא וכי מצי מזיבורית שבה לא היה נרין דמזיבורית לא הוה קשה ליה מידי דלפרישים אלא מוקי לה הכי דליהוי זיבורית שבה כמו עידית שבה אי נמי כי היכי דלא תקשי הלא נ״ח לא מסלקי׳ בארעא כי אית ליה זוזי ולוה וכי מצי מזיבורית שבה ח״ש הכא לא מסלק זוזי לפי שמתקיים המקח בגוד המעות שנתן: **מעידית** שבה ומזיבורית שבה. והא לא שקיל מניונית שבה משום דקנסו את החוזר בו אבל מעיקרא פריך אמאי לקנסו כ״כ ולהגהותו עידית דעלמא: **והוה ליה מזיק.** נאו דוקא מזיק שהזיקו אבל אינו מסלק אלא כפי המעות שקבל אלא קנס דימוהו למזיק ליטול חוצו מן העידית: **עייל ונפיק אזוזי לא קני.** נרסה לתיירי אפי׳ מאן המקח שם לא קנה בשעת מכירה משיכה זו אבל קונה חפץ זה וזוזי ליהוי הלוואה גבאי כמו בשטר לתמר לעיל אני פלוני מכרתי כו׳ לאין קבלה לומר לענין מי שפרע מיירי: **תתרגם** שמעתיך במוכר שדהו **מפני רעתה.** ונרסה להשתא אפילו נפיק ועייל בכולהו זוזי קני ולאו דוקא חד זוזי כלתמרי בסמוך ולא טרח וזבין במאתים וקבל עייל ונפיק אזוזי כמוכר שדהו מפני רעתה דמי אז לא:

כגון

נותן לו שכרו אם קבלן הוא נותן לו קבלנותו מני אילימא רבנן מאי איריא שמע שמת לו מת או שאחזתו חמה דאנים כי לא אנים נמי הא אמרו רבנן יד פועל על העליונה אלא לאו ר׳ דוסא היא וש״מ לא שאני ליה לרבי דוסא בין שכירות לקבלנות א״ר נחמן בר יצחק א בדבר האבוד ודברי הכל ב תנן המשנה ידו על התחתונה וכל החוזר בו ידו על התחתונה בשלמא כל המשנה ידו על התחתונה דסתם לן תנא כר׳ יהודה אלא כל החוזר בו ידו על התחתונה לאתויי מאי לאו לאתויי פועל וכר׳ דוסא אלא ר׳ דוסא תרתי קאמר ורב סבר לה כוותיה בחדא ופליג עליה בחדא **איבעית אימא כל החוזר בו ידו על התחתונה לבדתניא כל החוזר בו כיצד** ג הרי שמכר שדה לחבירו באלף זוז ונתן לו מעות מהן מאתים זוז בזמן שהמוכר חוזר בו יד לוקח על העליונה רצה אומר לו תן לי מעותי או תן לי קרקע כנגד מעותי מהיכן מגביהו מן העידית ובזמן שלוקח חוזר בו יד מוכר על העליונה רצה אומר לו הילך מעותיך רצה אומר הילך קרקע כנגד מעותיך מהיכן מגביהו מן הזיבורית רשב״ג אומר מלמדין אותן שלא יחזרו כיצד כותב לו אני פלוני בן פלוני מכרתי שדה פלונית לפלוני באלף זוז ונתן לי מהם מאתים זוז והריני נושה בו ח׳ מאות זוז קנה ומחזיר לו את השאר אפי׳ לאחר כמה שנים: אמר מר מהיכן מגביהו מן העידית קא ס״ד מעידית דנכסיו ולא יהא אלא ב״ח ותנן ד ב״ח דינו בבינונית ועוד הא ארעא דיהיב זוזי א״ר נחמן בר יצחק [א] מעידית שבה ומזיבורית שבה רב אחא בריה דרב איקא אמר אפי׳ תימא מעידית דנכסיו סתם מאן דזבין ארעא באלפא זוזי אזולי מוזיל ומזבין נכסי׳ והוה ליה בניזק ותנן ה הניזקין שמין להן בעידית: רשב״ג אומר מלמדין אותן שלא יחזרו כיצד כותב לו אני פלוני בן פלוני כו׳: טעמא דכתב ליה הכי הא לא כתב הכי לא קני והתניא ו הנותן ערבון לחבירו ואמר לו אם אני חוזר בי ערבוני מחול לך והלה אומר אם אני חוזר בי אכפול לך ערבונך נתקיימו התנאין דברי רבי יוסי רבי יוסי לטעמיה דאמר אסמכתא קניא רבי יהודה אומר דיו שיקנה כנגד ערבונו אמר רבן שמעון בן גמליאל בד״א בזמן שאמר לו ערבוני יקון אבל מכר לו שדה באלף זוז ונתן לו מהם חמש מאות זוז קנה ומחזיר לו את השאר אפי׳ לאחר כמה שנים לא קשיא הא דקא עייל ונפיק אזוזי הא דלא קא עייל ונפיק אזוזי דאמר רבא ז האי מאן דזבין מידי לחבריה וקא עייל ונפיק אזוזי לא קני לא קא עייל ונפיק אזוזי קני ואמר רבא ח האי מאן דאוזפיה מאה זוזי לחבריה ופרעיה זוזא זוזא פרעון הוי אלא דאית ליה תרעומת גביה דאמר ליה אפסדתינהו מינאי ההוא גברא דזבין ליה חמרא לחבריה ופש ליה חד זוזא וקא עייל ונפיק אזוזא יתיב רב אשי וקא מעיין בה כי האי גוונא מאי קני או לא קני אמר ליה רב מרדכי לרב אשי הכי אמר אבימי מהגרוניא משמיה דרבא ט זוזא כזוזי דמי ולא קני אמר ליה רב אחא בריה דרב יוסף לרב אשי והא אמרינן משמיה דרבא קני אמר ליה י תתרגם שמעתיך במוכר שדהו מפני

נותן לו שכרו. הואיל ואנוס הוא אין לקנסו ולעשות ידו על התחתונה ונותן לו מני דמי שכרו: **ומ״ש.** מדנקט אנוס בתרוייהו הא לא מיעסק ליה ואפי׳ שכירות נמי: **אמר ר״נ כר יצחק.** לעולם שמני ליה ומודה הוא בשכיר לידו על העליונה והא דנקט אנוס בשכיר אפי׳ לכאן נמי אמרי לה דאי לא מיעסק

הגהות הב״ח

(ג) תוס׳ ד״ה רב וכו׳ הגוזל קמא. ני״ב דף קב ע״ש בתוס׳ ד״ה ובגי׳: (ד) בא״ד דמסתמא הלכה כרב:

הגהות הגר״א

[א] גמ׳ מעידית שבה כו׳. כ״כ הן בפסק הרמב״ם אבל הרמ״ך והטור פסקו כהך גמא:

מוסף רש״י

כל המשנה ידו על התחתונה. כגון נתן למר לנעבד לנעבוד אלוס ונעבוד אמות, אם השבח יותר על הראוי אם לא נותן לו שכרו משלם אלא דמי הראוי עליו ומממנים, ואם יראוי יתירה על השבח נותן לו את השבח (לעיל עו:). הניזקין שמין להן בעידית. שבנזקי המזיק, שנוח לו לאדם לגבות מועט מקרקע עידית ולא לגבות הרבה מזיבורית (גיטין מח:). הנותן ערבון לחבירו. ערבון ומשכון לקנות את החוב בו, פרמנמ״ן בלע״ז (לעיל מח:). אסמכתא קניא. הבטחת גמור שאדם מבטיח את חבירו לקנות עליו שפיר לא יקיים תנאו יתן לו וכך (שם) היינו דבר למיגו נותן לו מדעתו אלא קונה על דבר שאינו, דסבור שהוא יכול לגבות ופעמים שמקיים תנאו (סנהדרין כד:). המבטיח לחבירו דבר על מנת שיעשה דבר לעתיד וסומך בלבו בשעת התנאי שיוכל לקיים הדבר מעיגיע זמן וכשיגיע זמנו יאנס ולא יוכל לקיים (רשב״ם ב״ב קסח.).

נומן. שנתנו לו בתורת ערבון ולא בתורת תחלת פרעון: **דאמר ליה ערבוני יקון.** יקנה הכל והמי לא מוזיל גביה למכור לו כל הקרקע בכך: **אכל.** נתנו לו בתורת תחלת פרעון הוו להו השתא מלוה עליו: **קנה.** הקרקע כולו: **ומחזיר לו מה השתא.** אפילו למאר כמה שניס: **הא דעייל ונפיק אזוזי.** הא׳ דקתני דמי לא קאפו עליו במלוה מוזל בדעייל מוכר ונפיק וממזל מאר הלוקח ליתן לו מעותיו גלי דעתיה דזוזי מנסויהו למכור וכיון דלא יהיב ליה זוזי בשעת דחקו מדעתא דהכי לא זבין ליה: **דוכין ליה תמרא.** ו תמור: **ופש.** גבי לוקח חד זוזא: **וקא עייל ונפיק.** מוכר מהסוף זוזא: **כי הא׳ גוונא.** משום חד זוזא מי ממרינן דמלי למיהדר: מפני